

steðgar vinnulífið, tú fært einki arbeiði. Og nógvir lönmmóttakarar trúgva hesum, tí eru borgarlígu flokkarnir framvegis so sterkir á tingi.

Hetta kundi ljóðað, sum eg var ónógur við politikkin, sum javnaðarflokkurin hevur ført hesi seinastu árin, men so er ikki. Javnaðarflokkurin hevur ikki havt møguleika at broyta hetta lagið stórvegis. Eitt av málunum er arbeiði til øll, og vit kunnu ikki seta okkum hendur í favn og biða eftir at kunna

lígu orkuna, skal rinda skattin. Vinnulívið skal haldast í gongd á tann hátt, at har privata initiatívið ikki slær til, ger tað almenna tær neyðugu ilógurnar og skipar fyri.

Eitt av stóru málunum hjá javnaðarflokkinum er arbeiði til øll, og saman við hesum hongur rættvíst býti av ágóðanum. Tað hevur eydnast at skapa arbeiði til nærur øll, men illa gongur at býta ágóðan rættvíst. Til hetta kann skattin nýtast lutvíst, men so leingi javnaðarflokkurin

broyta samfelagsskipanina, flokkurin má við teimum amboðum, sum eru tøk, skapa arbeiði, tí arbeiðsloysi skapar ótrygd, máttloysi og ófræls menniskju. So leingi politiski meirlutin er ímóti, at tað almenna ger tær neyðugu ilógurnar og fær rætt at stíla fyri í vinnulívinum, ber ikki til heilt at steðga avskrivingsarskipanina, sjálvt um ábøtur kunnu gerast og eisini eru gjørdar. Pengamenninir seta ikki pening í rakstrargögn uttan avskrivingsmøguleikar. Javnaðarflokkurin má fyrbils ásanna, at vit liva í einum privatkapitalistiskum samfelag við øllum tí órættvísti, sum henda skipan hevur við sær.

Vit fáa ikki ein rættvíst skattaskipan, so leingi vit tvihalda um privata initiatívið. Eina rættvíst skattaskipan fáa vit ikki, fyrr enn javnaðarflokkurin er nóg sterkur til at vit kunnu siga, at skattapolitikkur er eitt, vinnulív nakað annað. Skattapolitikkurin skal ganga út uppá, at hann, ið hevur fíggjar-

lígu eitur meira enn góðan fjórðingin av tingmannin, gerst lítlið við skattin til frama fyri tey lágtlønðu, tí vinnulívið, bygt á privata initiatívið, krevur síni offur.

Tað er ein háð ímóti verka-manninum at siga: tú mást lata arbeiðsgevaran sleppa eitt sindur lættari í skatti og bera eitt sindur meira av byrðini sjálvur, tí tað er hann, sum gevur tær arbeiði og breið í munin. Hetta broytist bert við at styrkja javnaðarflokkin.

Síðani javnaðarflokkurin veruliga slapp framat, hevur tað eydnast at skapa arbeiði til allar hendur og veita teimum árbeiðsføru, gomlum og sjúkum sosiala trygd. Nú er tíðin komin at fara eitt sindur longur.

Eitt rættvíst býti av sam-felagságóðanum má vera eitt av næstu málunum. Til hetta krevst ein sterkari javnaðarflokkur, og hetta er ein av høvudsspurningunum við hetta valið.

Kári D. Petersen

GOTT TILBOÐ

Við at klippa hendan lepa út og senda hann til okkara í afturlatnum brævbjálva, kunnu tygum gerast haldari og fáa blaðið ókeypis til 1. januar 1975.

Sendið lepan til:

SOSIALURIN
Box 76
3800 Tórshavn

Sosialpolitikkur

Produktiv iløga at leggja pening í væl ferdan sosialpolitikk

Mong eru tey, ið samanbera hugtakið sosialpolitikk við bata av vánaligari fíggjarligari støðu, og fyrbrigdi sum sosiallógáva, sosialabót og sosialskrivstovur, verða vanligar skild sum neyðtíltøk til borgarar, ið av eini og hvørjari orsök eru komin illa fyri í sam-felagnum.

Tibetur er tað tó soleiðis, at flest allir borgarar eru av teirri áskoðan, at øll eftir forimuni eiga at vera so mikið sjálvbjargin, sum nú einaferð lagnan loyvir teimum, og at øll mugu royna at basa hesa ofta tungu byrðu uttan alt ov stóran stuðul frá tí almenna. Og ikki fyrr enn neyðin er vorðin so stór, at einstaklingurin ikki er førur at halda henni uttandura, eigur samfelagið at koma uppi. Til tess at lýsa henda hugsunarhátt ber til at samanbera sosiallógávuna við eitt trygg-leikanet. — Uppi í hæddini fer eitt støðugt kappingartrið fram millum allar borgarar, summi eru eydnur og koma væl fyri, meðan onnur eru minni eydnur, og hjá teimum fægstu gongst tað so út av lagi illa, at tey beinleiðis líða neyð. Hesi reiðiliga fáu, ið av eini og hvørjari orsök eru komin illa fyri, missa steivið og detta. Men í dag er sam-felagið soleiðis skipað, at tey á vegnum niður verða loftað av hesum áðurnevnda trygg-leikanetinum, ið sosiallógávan hevur spent undir okkum. Halda vit fast við samanburðin hevði sosiallógávan verið fullkomin, tá ið trygg-leikanetið var vorðið so sterkt, tætt og líðiligt, at øll, ið vóru fyri hesum falli, sluppu óskalað og uttan nakað mein.

Ein má tó hava í huga, at ein slik samanbering einfaldar henda stóra spurning stórliga, og kann hesin samanburður ikki nýcast til at lýsa alt tað ókið, ið í dag verður rópt sosialt lógávuveld, men bert partar av tí. Tó gevur henda hugsjónin eina mynd av, hvat sosialpolitikkur átti at verið.

Sosial lógáva hevði ikki verið nakar týðandi táttur í føroyskum politikki áðrenn Javnaðarflokkurin tók seg upp, og hevði hesin politikkur ikki vunnið sær tann frama, ið hann veruliga hevur í dag, høvdu ikki teir, ið av fyrstani mannaðu flokkin, verið politiskir úrmælingar. Tí hetta at reka ein politikk, ið virkaði fyri at hin vælstillaði borgarin gjøgnum skattin átti at styðja upp undir upphaldinum hjá tí minni menta í samfelagnum, var als ikki væl dámt.

Sum frá er líðið, og serstakliga eftir seinasta kriggi, hevur ein sera virkin sosialpolitikkur tikið seg upp. Ein politikkur, ið hevur til stavnhalð at fyrirbyggja sosialar vanlukkur og at fáa fólk, ið av onkrari orsök, tað kann vera sjúka, avleim, arbeiðsloysi ella ell, upp á rætt kjøl aftur. Utan Javnaðarflokkin hevði hetta — at kosta pening upp á slik tiltøk — nevnan nakrantíð gjørt vanligur politikkur í Føroyum. Men sum áður nevnt fevnir sosialpolitikkur nógvi víðari, og er ikki bert til tess at lofta teimum illa fyrirkomnu. Hann hevur eisini sæð fyri, at nógvar og stórar ábøtur eru farnar fram í vinnulívpolitikkinum. Nøkur dømir eru — forskotsrindan til fiskimenn — minstalenin — Lónjavnargrunnurin — pristilskot —

o. s. fr., o. s. fr. Hesi mál ið vóru klandursmál, ið nú takkað veri Javnaðarflokkinum, eru vorðin veruleiki.

Vit hava í dag eina sosiallógávu, ið vit veruliga hava rætt at vera errin av, hon

tryggjar einum og hvørjum eina tryggja støðu í samfelagnum. — Men tað er greitt, at ein slik lógáva støðugt má broytast, og skal ein hugsa um eina meira tíðarhóskandi sosiallógávu, má ein gera sær greitt, at hin støðugt vaksandi vælferðaraldan, ikki er komin øllum samfelagsborgarum til góðar í líka stóran mun, og vit mugu minnst at fátækra dømi í einum vælferðarsamfelagi, er fyri tey fátæku eins og ein persónligur ósigur, og ofta møtir hin fátæki illvilja og móttøðu frá sínum kringumstøðum. Fordøming er tíðum vanligari enn forstáls. Hesum og mongum øðrum trupulleikum má vinnast á, og serstakliga vælferðarsam-felagið gevur sosialpolitikkinum nógvi størri og meiri umfatandi uppgávur at loysa, enn hin gamli upphaldspolitikkurin gjørdi, og hann kemur okkum øllum til góðar í nógvi størri mun enn fyrr. — Okkara høgu livskrøv eru treytað av einum væl ferdum sosialpolitikki.

Tað er ein produktiv iløga at leggja pening í ein væl ferdan sosialpolitikk!!!

Kristjan á Neystabø

Undirritaði:

Navn:

Bústaður:

biði um at fáa SOSIALIN sendandi ókeypis fram til 1. januar.